

УДК 68.177-021.3-02:616.995.132

В.О. Склярова

ЧАСТОТА ВИЯВЛЕННЯ ГОСТРИКІВ, ЛЯМБЛІЙ, АСКАРИД І ТОКСОКАР У ЖІНОК ІЗ ПЕРВИННИМ НЕПЛІДДЯМЛьвівський національний медичний університет імені Данила Галицького
Львівський міський центр планування сім'ї та репродукції людини

Резюме. Визначена частота виявлення аскарид, гостриків, лямблій і токсокар у 80 жінок із первинним непліддям. Встановлено, що в жінок із первинним непліддям у 14 % обстежених були виявлені яйця аскарид у калі, у 13 % – яйця гостриків, тоді як рівень Ig G до аскарид був відзначений у 41 % пацієток, до токсокар – у 18 %, до лямблій – у 6 %. Порушення з боку органів

травної системи відзначались у 45 % обстежених, при цьому менструальні кровотечі були в 15 %, альгоменорея спостерігалась у 25 %, фолікулярні кісти – у 10 %, передменструальний синдром – у 25 %, хронічні запальні процеси органів малого таза – у 27 %.

Ключові слова: непліддя, паразити, гострик, лямблія, аскарида, токсокара.

Вступ. Непліддя сімейної пари є однією з найбільш багатогранних проблем суспільства. Найширші обстеження і новітні технології, у тому числі екстракорпоральне запліднення (ЕКЗ) та інтрацитоплазматична ін'єкція сперматозоїда (ЩІС) не завжди забезпечують отримання очікуваного результату – народження здорової дитини. Різноманітність чинників ураження жіночої репродуктивної системи, багаторівневий підхід обстеження та лікування, не завжди адекватна відповідь організму жінки на протокольне лікування спонукає практичного лікаря до пошуків інших етіологічних агентів порушення репродуктивної функції жінки. Такими агресивними чинниками можуть бути паразити, які є маловивченими в розвитку непліддя. У літературі переважають дані про результати обстежень на паразити у вагітних і післяпологових жінок та їх ускладнення [1, 2, 3, 15] і поодинокі роботи про наявність паразитів у жінок із непліддям [4]. За результатами наших попередніх досліджень у 40% пацієток із запальними захворюваннями органів малого таза, наявністю ендocerвіциту, ексocerвіциту, рецидивного кольпіту виявляються яйця аскарид та гостриків [7, 16]. Протокольні рекомендації обстеження на паразити стосуються тільки хронічних запальних процесів нижніх відділів сечостатевої системи [5].

Мета дослідження. Визначити частоту виявлення аскарид, гостриків, лямблій і токсокар у жінок із первинним непліддям.

Матеріал і методи. Обстежено 80 пацієток віком від 23 до 40 років із первинним непліддям (1-20 років), які звернулись у Львівський міський центр планування сім'ї та репродукції людини. Чоловічий фактор був виключений шляхом оцінки спермограми і заклученням уролога. До контрольної групи увійшли 40 практично здорових жінок віком від 23 до 36 років, які мали двох і більше дітей і проходили щорічний профілактичний медичний огляд.

Всі жінки були обстежені згідно з протокольними рекомендаціями. Для визначення паразитів досліджували кал на яйця глистів та зскрібок на гострики згідно зі стандартними методиками,

визначення Ig G до токсокар, аскарид і лямблій проводили імуноферментним методом із застосуванням стандартних наборів. Статистичну обробку результатів досліджень проводили за допомогою комп'ютерних програм "Statistica 6.0" та „Excel 5.0". Відмінності вважали вірогідними при $P < 0,05$.

Результати дослідження та їх обговорення. Серед 80 обстежених пацієток із первинним непліддям у 58 % з них виявлені паразити, що значно перевищує відсоток їх виявлення в пацієток контрольної групи (10 %). У 14 % жінок із первинним непліддям виявлено яйця аскарид у калі, ентеробіоз спостерігався в 13 %. Серед паразитів у жінок із первинним непліддям у 41 % пацієток виявляли підвищений рівень Ig G до аскарид, у 18 % – до токсокар і в 6 % – до лямблій (табл.).

При опитуванні скарг пацієток із первинним непліддям та гелмінтами, варто відмітити значну частоту наявності порушень органів шлунково-кишкового тракту: хронічні запори, хронічний гастрит, дискінезія жовчних шляхів (45 %), що значно перевищує аналогічні скарги в пацієток контрольної групи (5 %). У 10 % жінок із первинним непліддям та паразитарним ураженням відмічались алергічні реакції на продукти харчування.

При зборі гінекологічного анамнезу в пацієток із непліддям частіше відмічалось порушення менструальної функції за типом кровотеч (15 %). Альгоменорея спостерігалась приблизно у 25 % жінок із первинним непліддям. Серед виявлених патологій найчастіше в анамнезі переважали фолікулярні кісти (10 %), передменструальний синдром (25 %), хронічні запальні процеси органів малого таза (27 %).

При огляді молочних залоз галакторея одно- або двобічна наявна у 30 % пацієток із первинним непліддям, що значно перевищувало контрольні показники. Ультразвукове обстеження діагностувало дисгормональну мастопатію в 35 % пацієток, при цьому підвищений рівень пролактину був виявлений тільки в 5 % обстежених, мікроаденому діагностовано в одній пацієтки.

Таблиця

Частота виявлення Ig G до аскарид, лямблій, токсокар і виявлення яєць паразитів у калі в жінок із первинним непліддям та паразитарним ураженням

Досліджувані параметри	Ig G до аскарид (n=80)	Ig G до лямблій (n=78)	Ig G до токсокар (n=77)	Яйця гостриків у калі (n=70)	Яйця аскарид у калі (n=70)
Частота виявлення	31 (41 %)	5 (6 %)	14 (18 %)	11 (13 %)	10 (14 %)

Виявлення аскаридозу в жінок із первинним непліддям поєднаними методами обстеження калу на яйця глистів і визначення Ig G до аскарид показало позитивний результат у 39 жінок із 82 обстежених, що становило 48 %.

Аскаридоз найбільш агресивний паразитоз щодо ураження репродуктивної системи. На відміну від ентеробіозу, який, в основному, викликає патологічні зміни нижніх відділів статевої системи, аскаридоз створює передумови для гострого і хронічного апендициту, кишкової непрохідності, анемії, гіповітамінозу В. Внаслідок оперативних втручань на апендицит зростає частота перитонеального та трубного непліддя, збільшується ризик позаматкової вагітності [6, 8]. При хронічних процесах кишки збільшується ризик спайок, особливо в ділянці правої здухвинної зони із залученням фімбрій правої труби, що призводить до її іммобілізації та порушення функції.

Хронічна ентеробіозна патологія призводить до рецидивного кольпіту, алергічного вульвіту та вульвовагініту, бартолініту. Хронічні запори в поєднанні з ентеробіозом можуть бути етіологічним чинником спайкового процесу в лівій здухвинній ділянці і вторинного розвитку хронічних запальних змін лівого яєчника і труби. Враховуючи, що діагноз перитонеальне непліддя тяжкий для припущення в жінок без попередніх оперативних втручань і підтвердження або виключення його вимагає лапароскопічної операції, доцільність адекватного обстеження і лікування паразитарних уражень є очевидною [12, 13].

Підсумовуючи ускладнення, які виникають при персистуванні гельмінтів і впливу на організм жінки, їх можна розділити на дві групи: місцеві та загальні. Ендоцервіцит, хронічний ендометрит, тубооваріальні абсцеси, хронічні сальпінгіти, сактосальпінкс одно- чи двобічний, спайкові процеси, ургентні оперативні втручання з приводу апендициту та кишкової непрохідності є місцевими проблемами з негативними наслідками щодо порушення репродуктивного здоров'я жінки [10, 11]. Синдром хронічного тазового болю, дисбактеріоз кишечника і вторинний дисбіоз піхви, гіповітаміноз, анемія, акне, випадіння волосся, синдром хронічної інтоксикації та алергізації токсинами паразитів організму жінки, і як результат – зміни нейроендокринної системи та імунного статусу – варто віднести до загальних чинників, що опосередковано можуть призводити до порушень репродукції жінки [9, 14].

Проведення діагностики паразитарних уражень у пацієнток із первинним непліддям забез-

печить ефективність поетапного обстеження та адекватного лікування.

Висновки

1. У жінок із первинним непліддям аскаридоз виявлений у 48 % обстежених, що свідчить про його агресивний вплив на репродуктивне здоров'я жінок.

2. У пацієнток із первинним непліддям та паразитами в 45 % жінок виявляли патологічні зміни органів шлунково-кишкового тракту.

Перспективи для подальших досліджень.

Обстеження жінок із непліддям на паразитарне ураження вимагає більш детального висвітлення для лікарів-акушерів-гінекологів, урологів, ендокринологів, оскільки пацієнти суть паразитарного ураження сприймають набагато легше й адекватно. Необхідні подальші дослідження для удосконалення та розробки оптимальних лікувально-діагностичних алгоритмів при паразитарному ураженні та неплідді, впровадження інформаційних заходів та введення паразитарних обстежень у протоколи надання акушерсько-гінекологічної допомоги.

Робота виконана за підтримки гранту Президента України 2014 р. за проектом «Оцінка ролі гельмінтів при неплідності в жінок: шляхи профілактики та лікування».

Література

1. Азамова З.Ш. Течение беременности, родов и иммунологический статус у женщин, инвазированных нематодами и лямблиями: автореф. дис. на соискание уч. ст. канд. мед. наук / З.Ш. Азамова. – СПб., 2008. – 32 с.
2. Давыдова Ю.В. Беременность и гельминтозы / Ю.В. Давыдова // Мед. аспекты здоровья женщины. – 2009. – № 5. – С. 24-29.
3. Ермакова Л.А. Редкие случаи микст инвазий аскаридоза / Ермакова Л.А. // Мед. паразитол. и паразитарные болезни. – 2006. – № 3. – С. 44-46.
4. Матюха Л.Ф. Аскаридоз і його наслідки в клінічній практиці / Л.Ф. Матюха [та ін.] // Сім. мед. – 2013. – № 4. – С. 136-138.
5. Наказ МОЗ України від 15.07. 2011 № 417 "Про організацію амбулаторної акушерсько-гінекологічної допомоги в Україні".
6. Садовников А.А. Тяжелые осложнения нематодозов / А.А. Садовников, К.И. Панченко, Н.В. Денисов // Вестн. хирургии им. И.И. Грекова. – 2010. – Т. 169, № 6. – С. 87-89.
7. Склярова В.О. Роль різних супутніх факторів у розвитку рецидивного кандидозного кольпіту / В.О.Склярова // Здоровье женщины. – 2009. – № 8 (44). – С. 223-226.
8. Федорченко Г.А. Гельминтозы в практике акушера-гинеколога / Г.А. Федорченко // Мед. аспекты здоровья женщины. – 2010. – № 5/6. – С. 30-34.

9. Abdolrasouli A. Enterobius vermicularis infection of female genital tract / A. Abdolrasouli, A. Roushan, J. Hart // Sex Transm. Infect. – 2013. – Vol. 89, № 1. – P. 37.
10. A case of pseudotumorous form of ascaris / I. Bokhari, Q.U. Tahir, N.F. Khan [et al.] // J. Coll. Physicians Surg. Pak. – 2009. – Vol. 19, № 10. – P. 663-664.
11. An Unusual Complication of a Usually «Innocent» Parasitic Worm / G. Kouklakis, A. Mpoumponaris, J. Moschos [et al.] // Dig Surg. – 2007. – Vol. 24, № 3. – P. 177-178.
12. Ascaris lumbricoides causing acute abdomen: a case report / M.Z. Abdellati, U.S. Belal, E.H. Abdel-Hafeez [et al.] // East Mediterr Health J. – 2013. – Vol. 19, № 12. – P. 1035-1037.
13. Asymptomatic intraperitoneal ascariasis: Importance of diagnostic laparoscopy / S. Anand, A.P. Sharma, S. Aggarwal [et al.] // J. Minim. Access. Surg. – 2014. – Vol. 10, № 3. – P. 157-158.
14. Biggs W.S. Common gynecologic infections / W.S. Biggs, R.M. Williams // Prim Care. – 2009. – Vol. 36, № 1. – P. 33-51.
15. Epidemiology and the effect of treatment of soil-transmitted helminthiasis in pregnant women in southern Thailand/ T. Liabsuetrakul, P. Chaikongkeit, S. Korviwatanagarn [et al.] / Southern Soil-Transmitted Helminthes and Maternal Health; (SSTH and MH) Working Group// Southeast. Asian J. Trop. Med. Public. Health. – 2009. – Vol. 40, № 2. – P. 211-222.
16. Sklyarova V. Helminthiasis as impact factor of gynecological disorders / V. Sklyarova // Indian. J. Sex. Transm. Dis. – 2010. – Vol. 31. – P. 58-60.

ЧАСТОТА ВЫЯВЛЕНИЯ ОСТРИЦ, ЛЯМБЛИЙ, АСКАРИДЫ И ТОКСОКАР У ЖЕНЩИН С ПЕРВИЧНЫМ БЕСПЛОДИЕМ

В.А. Складорова

Резюме. Определена частота выявления аскарид, остриц, лямблий и токсокар у 80 женщин с первичным бесплодием. Установлено, что у 14 % обследованных женщин с первичным бесплодием были выявлены яйца аскарид в кале, у 13 % – яйца остриц, тогда как повышенный уровень Ig G к аскаридам был отмечен у 41 % пациенток, к токсокарам – у 18 %, к лямблиям – у 6 %. Нарушения со стороны органов пищеварительной системы были у 45 % обследованных, при этом менструальные кровотечения отмечали 15 % обследованных, альгоменорея отмечалась у 25 %, фолликулярные кисты – у 10 %, предменструальный синдром – у 25 %, хронические воспалительные процессы органов малого таза – у 27 %.

Ключевые слова: бесплодие, паразиты, острица, лямблия, аскарида, токсокара.

THE FREQUENCY OF FINDING ASCARIDS, PINWORMS, LAMBLIAS AND TOXOCARA IN WOMEN WITH PRIMARY STERILITY

V.O. Sklyarova

Abstract. The frequency of ascarids, pinworms, lamblias and toxocara findings in 80 women with primary sterility was determined. In 14 % of examined women with primary sterility eggs of ascarids were found in feces, in 13 % – eggs of pinworms, whereas increased level of Ig G to ascarids was noted in 41 % of patients, to toxocara – in 18 %, to lamblias – in 6 %. Gastrointestinal disorders occurred in 45 % of examined patients, where menstrual bleedings were noted in 15 % of women, algomenorhea was noted in 25 %, follicular cysts in 10 %, premenstrual syndrome in 25 %, chronic inflammatory processes of the true pelvis organs in 27 %.

Key words: infertility, parasites, ascarids, pinworms, lamblias, toxocara.

Danylo Halytsky National Medical University (Lviv)
Centre of family planning and human reproduction (Lviv)

Рецензент – проф. О.І. Захарчук

Buk. Med. Herald. – 2015. – Vol. 19, № 1 (73). – P. 164-166

Надійшла до редакції 16.12.2014 року